

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Pavla Farkaša a sudcov JUDr. Martina Piovarsyho a JUDr. Štefana Harabina, na neverejnom zasadnutí konanom dňa 25. apríla 2017 v Bratislave, v trestnej veci proti obvinenému **P. K.**, vedenej na Špecializovanom trestnom súde v Pezinku pod sp. zn. PK – 1 T 6/2017 a na Okresnom súde Trebišov pod sp. zn. 7 T 162/2015, pre trestný čin skrátene dane a poistného podľa § 148 ods. 1, ods. 5 Tr. zák. č. 140/1961 Zb. účinného do 31. júla 2004, v **spore o príslušnosť** medzi Špecializovaným trestným súdom v Pezinku a Okresným súdom Trebišov podľa § 22 Tr. por., takto

r o z h o d o l :

Vecne príslušným na vykonanie konania v trestnej veci obvineného P. K., vedenej na Špecializovanom trestnom súde v Pezinku pod sp. zn. PK – 1 T 6/2017 a na Okresnom súde Trebišov pod sp. zn. 7 T 162/2015, **je Okresný súd Trebišov.**

O d ô v o d n e n i e

Prokurátor Okresnej prokuratúry Trebišov podal 30. októbra 2015 na Okresný súd Trebišov obžalobu, č. k. 2 Pv 717/13/8811 – 40, na obvineného P. K. pre skutok právne kvalifikovaný ako trestný čin skrátene dane a poistného podľa § 148 ods. 1, ods. 5 Tr. zák. č. 140/1961 Zb. účinného do 31. decembra 2005 na skutkovom základe, že :

ako konateľ spoločnosti A., s. r. o. S., IČO: X., v období od 01.01.2002 do 31.12.2003 na celom území Slovenskej republiky nakupoval vykurovacie oleje, základové oleje, petrolej - stredné oleje, odformovacie oleje, s príslušnými sadzbami dane za tieto tovary, najmä od P., a. s., D., IČO: X., ľahké vykurovacie oleje od S. s. r. o. P., IČO: X., P., s. r. o. K., IČO: X., Z. L. - N., K. C., IČO: X., A. s. r. o. K., IČO: X., R., s. r. o. Č. B., IČO: X., základové oleje,

ľahké vykurovacie oleje, motorovú naftu od F. S., s. r. o. S., IČO: X., motorovú naftu od S. T., s. r. o. S., IČO: X., D., s. r. o. S., IČO: X., E. S., s. r. o. K., IČO: X. a od iných spoločností a tieto predeklaroval a odpredal ich ako motorovú naftu, najmä Z. F. - D., K., IČO: X., E. S., s. r. o. K., IČO: X., S. T., s. r. o. S., IČO: X., F. S. P., s. r. o. S., IČO: X, T., s. r. o. K., IČO: X., Z., s. r. o. P., IČO: X., S. M. - S. K., IČO: X. a iným veľkoodberateľom a maloodberateľom. Vzniknuté nezrovnalosti v účtovnej evidencii vykrýval fiktívnymi daňovými a účtovnými dokladmi za predaj vykurovacích, základových, stredných a odformovacích olejov pre S., s. r. o. S. Ľ., IČO: X., R., s. r. o. Č. B., IČO: X. a iných odberateľov, pričom za uvedené obdobie podľa znaleckého posudku Žilinskej univerzity v Žiline, Ústavu súdneho inžinierstva č. 08/2012 spol. A., s. r. o. S. neodviedla DPH v celkovej sume 894.452,73 Eur (26.946.283,- Sk), spotrebnú daň v celkovej sume 2.098.978,52 Eur (63.233.827,- Sk) a daň z príjmu právnickej osoby v sume 460.404,04 Eur (13.870.132,- Sk), čím spôsobil celkový daňový dlh obchodnej spoločnosti A., s. r. o. S. v sume 3.456.835,29 Eur (104.050.242,- Sk).

Okresný súd Trebišov uznesením z 24. mája 2016, sp. zn. 7 T 162/2015, v spojení s uznesením Krajského súdu v Košiciach z 21. decembra 2016, sp. zn. 6 To 99/2016, podľa § 244 ods. 1 Tr. por. z dôvodu svojej nepríslušnosti postúpil vec Špecializovanému trestnému súdu v Pezinku. Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že konštatácia orgánov činných v trestnom konaní o tom, že obvinený nespáchal trestný čin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej a teroristickej skupiny podľa § 185a ods. 1 Tr. zák. č. 140/1961 Zb. a dopustil sa len trestného činu skrátenia dane a poistného podľa § 148 ods. 1, ods. 5 Tr. zák. č. 140/1961 Zb., je predčasná (keďže zo spisového materiálu podľa neho vyplýva opak) a prislúcha do rozhodovacej činnosti a kompetencie nezávislého a nestranného súdu. Tento názor podporil aj krajský súd odvolajúc sa okrem iného na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 3 Tost 43/2011, podľa ktorého nie je v rozpore so zákonom taký postup súdu, keď pri predbežnom prejednaní obžaloby dospeje k záveru, že skutok v obžalobe je potrebné inak právne kvalifikovať a súčasne pri zmenenej právnej kvalifikácii dospeje k záveru, že nie je vecne príslušný na prejednanie danej veci a vec postúpi príslušnému súdu.

Špecializovaný trestný súd v Pezinku uznesením z 21. marca 2017, sp. zn. PK – 1 T 6/2017, podľa § 243 ods. 1, ods. 3 s použitím § 244 ods. 1 písm. a/ Tr. por. per analogiam vyslovil svoju nepríslušnosť na prejednanie postúpenej veci a predložil ju najvyššiemu súdu na rozhodnutie sporu o príslušnosť. V dôvodoch svojho rozhodnutia

uviedol, že okresný a krajský súd opomenuli zákonnú charakteristiku zločineckej skupiny podľa § 89 ods. 27 Tr. zák. v znení platnom do 31. júla 2004. Až od 1. augusta 2004 totiž došlo k zmene kvalifikovania zločineckej skupiny (zákonom č. 403/2004 Z. z.) v tom, že už nebolo potrebné preukázať vysoký stupeň del'by práce medzi členmi skupiny a vnútorné organizačné usporiadanie a postačujúcim sa stalo preukázanie štruktúrovanosti skupiny a koordinovanosti konania jej členov. Trestná činnosť, ktorá je obvinenému kladená v obžalobe za vinu, bola síce páchaná viacerými osobami, ale každá z týchto osôb vykonávala len tú časť, ktorú jej umožňovalo pracovné zaradenie, resp. rozsah vykonávanej podnikateľskej činnosti. Takúto del'bu úloh v žiadnom prípade nemožno stotožňovať s del'bou práce v rámci vnútorného organizačného usporiadania a nie je ju taktiež možné hodnotiť ako vysoký stupeň del'by práce. Pri činnosti obvineného taktiež neboli preukázané žiadne vzťahy nadriadenosti a podriadenosti a dokazovaním vykonaným v prípravnom konaní neboli produkované ani žiadne dôkazy, ktoré by naznačovali existenciu nejakého spojenia medzi obvinenými v tom smere, že by ich v minulosti spájali nejaké iné skutočnosti odôvodňujúce podozrenie zo spoločnej trestnej činnosti. Úvahy okresného súdu o tom, že keď prípravné konanie trvalo takú dlhú dobu, mal prokurátor zachovať pôvodnú právnu kvalifikáciu a súd mal potom rozhodnúť o tom, či ide o zločineckú skupinu alebo nie, zasahujú do práv prokurátora v prípravnom konaní a opomínajú povinnosť prokurátora reagovať na zistenú dôkaznú situáciu. Napokon uzavrel, že nie je príslušný konať ani v rámci spoločného konania podľa § 18 ods. 4 Tr. por.

Podľa § 22 ods. 1 Tr. por. spory o príslušnosť medzi súdmi rozhoduje súd im najbližšie spoločne nadriadený.

Podľa § 22 ods. 2 Tr. por. najbližšie spoločne nadriadený súd okresného súdu alebo krajského súdu na jednej strane a Špecializovaného trestného súdu na druhej strane je najvyšší súd.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd najbližšie spoločne nadriadený Špecializovanému trestnému súdu v Pezinku a Okresnému súdu Trebišov v tomto spore o vecnú príslušnosť dospel k záveru, že príslušným na vykonanie konania v predmetnej trestnej veci je Okresný súd Trebišov.

Podľa § 14 Tr. por. (účinného ku dňu podania obžaloby) pôsobnosť Špecializovaného trestného súdu sa vzťahuje na a) trestný čin úkladnej vraždy, b) trestný čin machinácií pri verejnom obstarávaní a verejnej dražbe podľa § 266 ods. 3 Trestného zákona, c) trestný čin falšovania, pozmeňovania a neoprávnenej výroby peňazí a cenných papierov podľa § 270 ods. 4 Trestného zákona, d) trestný čin zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 326 ods. 3 a 4 Trestného zákona v súbehu s trestnými činmi podľa písmen b), c), e), f), g), h), k) alebo l), e) trestné činy prijímania úplatku podľa § 328 až 330 Trestného zákona, f) trestné činy podplácania podľa § 332 až 334 Trestného zákona, g) trestný čin nepriamej korupcie podľa § 336 Trestného zákona, h) trestný čin volebnej korupcie podľa § 336a Trestného zákona, i) trestný čin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny a trestný čin založenia, zosnovania a podporovania teroristickej skupiny, j) obzvlášť závažné zločiny spáchané zločineckou skupinou alebo teroristickou skupinou, k) trestné činy proti majetku podľa štvrtej hlavy osobitnej časti Trestného zákona alebo trestné činy hospodárske podľa piatej hlavy osobitnej časti Trestného zákona, ak takým trestným činom bola spôsobená škoda alebo získaný prospech dosahujúci najmenej dvadsaťpäťtisíc násobok malej škody podľa Trestného zákona, alebo ak taký čin bol spáchaný v rozsahu dosahujúcom výšku najmenej dvadsaťpäťtisíc násobku malej škody podľa Trestného zákona, l) trestný čin poškodzovania finančných záujmov Európskych spoločností, m) trestné činy súvisiace s trestnými činmi uvedenými v písmenách a) až k) alebo l), ak sú splnené podmienky na spoločné konanie.

Podľa § 15 Tr. por. konanie v prvom stupni vykonáva okresný súd, ak tento zákon neustanovuje inak.

Z obsahu spisového materiálu vyplýva, že uznesením Prezídia policajného zboru, Úrad boja proti organizovanej kriminalite, Odbor boja proti organizovanej kriminalite Stred, Oddelenie vyšetrovania, z 28. júna 2004, ČVS: PPZ-11/BOK-S-I-2004, bolo vznesené obvinenie okrem iných aj obvinenému P. K., a to pre skutky 1/, 4/ a 5.29/ právne kvalifikované ako trestný čin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny a teroristickej skupiny podľa § 185a ods. 1 Tr. zák. č. 140/1961 Zb. v jednočinnom súbehu s trestným činom skrátene dane a poistného podľa § 148 ods. 1, ods. 5 Tr. zák. č. 140/1961 Zb. Z dôvodu urýchlenia konania bola vec uznesením Prezídia Policajného zboru, úrad boja proti organizovanej kriminalite, odbor Stred, oddelenie vyšetrovania zo 7. mája 2009, ČVS: PPZ-11/BOK-S-I-2004, podľa § 21 ods. 1 Tr. por. per analogiam vylúčená

na samostatné konanie. Uznesením Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky z 20. februára 2013, č. k. VII/1 Gv 99/09 – 19, prokurátor trestné stíhanie voči obvinenému podľa § 215 ods. 1 písm. c/ Tr. por. pre skutky 1/, 4/ zastavil. Toto uznesenie bolo zrušené uznesením generálneho prokurátora z 30. mája 2013, č. k. XV/2 Pz 46/13 – 4, pre jeho nezákonnosť spočívajúcu v tom, že zastavením trestného stíhania v tomto rozsahu došlo súčasne i k zastaveniu trestného stíhania pre skutok 5.29/, hoci zo zadovážených dôkazov vyplývalo, že tohto skutku sa obvinený P. K. dopustil.

Obžaloba prokurátora bola podaná na obvineného už len pre trestný čin právne kvalifikovaný ako skrátenie dane a poistného podľa § 148 ods. 1, ods. 5 Tr. zák. č. 140/1961 Zb. účinného do 31. decembra 2005 na skutkovom základe tak, ako je v nej uvedený, teda pre skutok 5.29/. Z tejto právnej kvalifikácie a vymedzenia skutku bolo potrebné pri založení vecnej príslušnosti súdu vychádzať. Jeho identifikácia tak, ako bola uvedená v obžalobe, neumožňuje záver o tom, že ním zároveň došlo k naplneniu skutkovej podstaty trestného činu podľa § 185a ods. 1 Tr. zák. č. 140/1961 Zb., preto je názor špecializovaného trestného súdu vyjadrený v predloženej uznesení zákonný a správny. Špecializovaný trestný súd podrobne rozviedol dôvody, pre ktoré obvinený svojím konaním nemohol naplniť zákonné znaky trestného činu založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny a teroristickej skupiny podľa § 185a ods. 1 Tr. zák. č. 140/1961 Zb. a prečo vec nepatrí do jeho pôsobnosti. Nadriadený súd sa s touto argumentáciou plne stotožňuje, na uvedené dôvody poukazuje a nebude ich opakovať (I. ÚS 336/2016, III. ÚS 447/2016, I. ÚS 290/2016). Navyše dodáva, že už samotné vypustenie skutkov 1/ a 4/ z obžaloby spôsobilo absenciu základných znakov trestného činu podľa § 185a ods. 1 Tr. zák. č. 140/1961 Zb. v skutkovej vete 5.29/ a tento nedostatok nemožno odstrániť ani zmenou právnej kvalifikácie žalovaného skutku tak, ako na to poukázal krajský súd citáciou rozhodnutia sp. zn. 3 Tost 43/2011.

V tejto súvislosti najvyšší súd súčasne pripomína, že medzi základné zásady trestného konania patrí aj tzv. obžalovacia zásada (§ 2 ods. 15 Tr. por.) súvisiaca s jedným z nosných princípov trestného práva *nemo iudex sine actore* (bez žalobcu niet sudcu). Obžalovacia zásada je založená na akuzačnom princípe, teda že súdne konanie môže začať a trestné stíhanie obvineného pred súdom je možné len na základe obžaloby, ktorú podáva výlučne prokurátor. Je iba v jeho právomoci rozhodnúť, na ktorého páchatel'a a pre ktorý skutok vrátane jeho právnej kvalifikácie podá obžalobu, a do tejto právomoci súd nemá právo

zasahovať, pretože v tomto štádiu konania je prokurátor pánom sporu (*dominus litis*). Rovnako treba pripomenúť, že rekodifikáciou trestného práva s účinnosťou od 1. januára 2006 sa dôsledne začala uplatňovať zásada kontradiktórnosti, ktorá je neodmysliteľnou súčasťou práva na spravodlivý súdny proces a spočíva v aktivite jednotlivých strán trestného konania, prejavujúcou sa ako vzájomný „súboj“ obhajoby a obžaloby. Táto zásada nedovoľuje súdu usmerňovať prokurátora nielen v prípravnom konaní, ale ani v konaní pred súdom, pretože toto usmerňovanie by mohlo byť chápané ako pomoc jednej z procesných strán a takýto postup súdu by sa dostal do rozporu so zásadou spravodlivého procesu, so zásadou rovnosti strán a rovnosti zbraní, i s princípom nestrannosti súdu.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti najvyšší súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.

V Bratislave 25. apríla 2017

JUDr. Pavol F a r k a š , v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Mgr. Sylvia Machalová